

TÖRTÉNET

MAGYARORSZÁGON A NÉMET KISEBBSÉG SZINTE MINDENHOL MEGTALÁLHATÓ. AZ ELSŐ CSOPORTOK MÁR I. ISTVÁN URALKODÁSA ALATT MEGJELENTEK A TÖRTÉNELMI MAGYARORSZÁG TERÜLETÉN. A XII. ÉS A XIII. SZÁZAD FOLYAMÁN PEDIG AZ ELSŐ NAGY BETELEPÍTÉSEK IS MEGTÖRTÉNTÉK, EKKOR MÁR HOSPES, AZAZ VENDÉG MINŐSÉGBEN, FŐLEG VÁROSLAKÓ NÉMETEKET HÍVTAK BE KIRÁLYAINK. A KÖZÉPKORBAN JELENTŐS KIVÁLTSÁGOKAT ÉLVEZTEK, AMIVEL MEGALAPOZTÁK A SZEPESSÉGI VÁROSOK ÉS AZ ERDÉLYI SZÁSZ SZÉKEK ÖNKORMÁNYZATI FEJLŐDÉSÉT.

A KÖVETKEZŐ FORDULÓPONT A HAZAI NÉMETSÉG TÖRTÉNETÉBEN A TÖRÖK URALOM UTÁN KÖVETKEZETT BE. A XVIII. SZÁZAD FOLYAMÁN HÁROM NAGY HULLÁMBAN ÉRKEZTEK A NÉMETEK NÉMETORSZÁG TÚLNÉPESEDETT TERÜLETEIRŐL HAZÁNKBAN, FŐLEG A HÓDOLTSÁG UTÁNI ELNÉPTELENEDETT TERÜLETEKRE. NAGYOBB, ÖSSZEFÜGGŐ TERÜLETEIK ALAKULTAK KI BÁCSKÁBAN, TOLNÁBAN, BARANYÁBAN (SCHWÄBISCHE TÜRKEI), A BÁNÁTBAN, A FŐVÁROS KÖRNYÉKÉN ÉS A NYUGATI HATÁRVIDÉKEN. A XVIII. SZÁZAD KÖZEPÉN KÖRÜLBELÜL 150.000 NÉMET TELEPES ÉLET MAGYARORSZÁGON, DE SZÁMUK FOLYAMATOSAN EMELKEDETT. FŐLEG MEZŐGAZDASÁGGAL, ILLETVE ANNAK FELÉLESZTÉSÉVEL FOGLALKOZTAK, ÍGY EZEK A TELEPESEK FALVAKBAN ÉLTEK. A NÉMETEK ÉRKEZÉSÉNEK MÁSODIK HULLÁMA GYAKORLATILAG ÁTFOGTA AZ EGÉSZ XVIII. SZÁZADOT. 1722-23. ÉVI ORSZÁGGYŰLÉSEN A MAGYAR RENDEK MAGUK KÉRTÉK MÁRIA TERÉZIÁTÓL A TELEPÍTÉS ENGEDÉLYEZÉSÉT. AZ URALKODÓHÁZ (FŐLEG II. JÓZSEF) EZÁLTAL LEHETŐSÉGET KAPOTT, HOGY A MAGYARLAKTA TERÜLETEKEN IS ELINDÍTSA A GERMANIZÁLÁST. A HARMADIK NAGY BETELEPÜLÉSI HULLÁM II. JÓZSEF 1782. ÉVI PÁTENSE KÖVETKEZTÉBEN ZAJLOTT LE. AZOK A NÉMETEK, AKIK MÁR A XIX. SZÁZAD SORÁN ÉRKEZTEK MAGYARORSZÁGRA, FŐLEG A MUNKÁSOSZTÁLY TAGJAI VOLTAK, A VÁROSOKBAN, AZ ÉPPEN SZÜLETŐ FÉLBEN LÉVŐ NAGYIPARBAN HELYEZKEDTEK EL.⁴⁴ A NEMZETISÉGET ELŐSZÖR 1941-BEN KELLETT BEVALLANIUK. EKKOR MÁR SZÁMOS NÉMET ANYANYELVŰ VALLOTTA MAGÁT MAGYARNAK, NYILVÁN A TÖBB SZÁZÉVES ITT TARTÓZKODÁS, ÉS A HAZASZERETET BIZONYÍTÉKAKÉNT. A MÁSODIK VILÁGHÁBORÚ UTÁN AZONBAN A MAGYARORSZÁGON MARADT NÉPESSÉG (220 000 NÉMETET ŪZTEK EL MAGYARORSZÁGRÓL) MÁR NEM MERTE MAGÁT NÉMET NEMZETISÉGŰNEK VAGY ANYANYELVŰNEK VALLANI, NYILVÁN A HAZAI ÉS A NEMZETKÖZI POLITIKA SEM BIZTOSÍTOTT ERRE MEGNYUGTATÓ LEHETŐSÉGET. AMIKOR A NEMZETKÖZI POLITIKAI LÉGKÖR ENYHÜLT ÉS A KÉT NÉMETORSZÁG LASSACSKÁN ISMÉT KEZDTE MEGTALÁLNI HELYÉT EURÓPA POLITIKAI ÉS GAZDASÁGI ÉLETÉBEN, A SVÁBOK ISMÉT MAGYARORSZÁG EGYENLŐ JOGÚ TAGJÁVÁ VÁLTAK (1950.) 1954-BEN JELENT MEG ELŐSZÖR ŪJRA NÉMET NYELVŰ LAP, A FREIES LEBEN (SZABAD ÉLET), 1955. JŪLIUS 18-ÁN PEDIG MEGALAKULT A

⁴⁴ [HTTP://WWW.KISEBBSEGIOMBUDSMAN.HU/WORD/01-15-2009_11_36_02/NEMET.HTML](http://www.kisebbsegiombudsman.hu/word/01-15-2009_11_36_02/nemet.html)

MAGYARORSZÁGI NÉMETEK SZÖVETSÉGE, AMELYNEK CÉLJA AZ VOLT, HOGY A NÉMET NYELVRE HIVATKOZVA EGYSÉGES NEMZETISÉGGÉ FORMÁLJA A SVÁBOKAT. SZINTÉN 1955 UTÁN KEZDETT ELTERJEDNI, A NÉMET NYELV ISKOLAI OKTATÁSA. DE EKKOR MÉG ÉRZÉKELHETŐ VOLT A NÉMETEK HÁBORÚ UTÁNI AGRESSZÍV ALULREPREZENTÁLTSA, SOKAN MÉG EBBEN AZ IDŐBEN SEM MERTEK NÉMET ÚJSÁGOT RENDELNI, VAGY GYERMEKEIKET NÉMET NYELVRE OKTATNI, FÉLVE ATTÓL, HOGY NACIONALIZMUSVAL VÁDOLJÁK MAJD ŐKET. A NÉMET FALVAK ZÁRTSÁGA A HÁBORÚ UTÁN LAKOSSÁGCSERÉKKEL, A MODERNIZÁCIÓ ELŐRETÖRÉSÉVEL, A GAZDASÁG BEINDULÁSÁVAL MEGSZÜNT. BELSŐ MIGRÁCIÓVAL AZ ORSZÁG MINDEN MEGYÉJÉBE KERÜLT NÉMET NÉPESSÉG.⁴⁵ A KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL 2001 NÉPSZÁMLÁLÁS ADATAI SZERINT 33 792 NÉMET ANYANYELVŰ (1990-BEN 37 511FŐ), 62 233 NÉMET NEMZETISÉGŰ ÁLLAMPOLGÁR ÉL MAGYARORSZÁGON (1990-BEN 30 824 FŐ), 88 416 SZEMÉLY KÖTÖDIK A NÉMET KULTURÁLIS ÉRTÉKEKHEZ, ÉS 53 040 FŐ HASZNÁLJA A NÉMET NYELVET CSALÁDI ÉS BARÁTI KÖRBEN. A LEGNAGYOBB NÉMET KÖZÖSSÉG BARANYÁBAN ÉL, DE BUDAPESTEN ÉS VALAMENNYI MEGYÉBEN ÉLNEK NÉMETEK, NAGYRÉSzt OLYAN TELEPÜLÉSEKEN, AHOL A MAGYAR A TÖBBSÉG.⁴⁶

OKTATÁS

A NÉPSZÁMLÁLÁSI ADATOKAT MEGNÉZVE LÁTHATJUK, HOGY 54%-KAL TÖBBEN VALLOTTÁK MAGUKAT NÉMET NEMZETISÉGŰNEK, MINT NÉMET ANYANYELVŰNEK, EZ ERŐTELJES NYELVI ASSZIMILÁCIÓRA UTAL. EZT A TÉNYT ERŐSÍTI MEG AZ IS, HOGY 1945 ÓTA A NÉMET NYELV SZINTE KIZÁRÓLAG CSAK ISKOLAI NYELVKÉNT LÉTEZIK. A NÉMETEK A LEGTÖBB ESETBEN, AKÁR MÉG BARÁTI KÖRBEN IS, NÉMETŰL BESZÉLNEK. ELMÉLETILEG A KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATOKRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY KIMONDJA, HOGY A HELYI KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZAT INTÉZMÉNYT ALAPÍTHAT ÉS TARTHAT FENN, VISZONT ENNEK A GYAKORLATI MEGVALÓSÍTÁSA MÁR AKADÁLYOKBA ÜTKÖZIK. MAGYARORSZÁGON JELENLEG HÁROM FORMÁJA LÉTEZIK A KISEBBSÉGI NYELV OKTATÁSÁNAK.

ANYANYELVŰ OKTATÁS: AZ IDENTITÁS MEGŐRZÉSE SZEMPONTJÁBÓL EZ LENNE AZ IDEÁLIS, DE TULAJDONKÉPPEN EZ NEM BIZTOSÍTOTT, NINCS RÁ MA LEHETŐSÉG MAGYARORSZÁGON, A KÉTNyelvű OKTATÁS ÉS A NYELVOKTATÓ FORMA. A KISEBBSÉGI NEVELÉS LEGFONTOSABB LÁNCSZEME AZ ÓVODA, HELYESEBBEN AZ ÓVODÁNAK KELLENE BETÖLTENI EZT A SZEREPET. VISZONT ENNEK KIALAKULÁSA MÉG GYEREKCIPŐBEN JÁR MAGYARORSZÁGON. NINCS MEGFELELŐ TÖRVÉNYI SZABÁLYOZÁS, HOGY MITŐL LESZ KÉTNyelvű NEMZETISÉGI EGY ÓVODA. A MAGYARORSZÁGI NÉMET GYEREKEK NÉMET NYELVTUDÁS NÉLKÜL KERÜLNEK ÓVODÁBA, MERT A CSALÁDBAN MÁR NINCS LEHETŐSÉG A NYELV ELSAJÁTÍTÁSÁRA, EZT A FELADATOT LENNE HIVATOTT PÓTOLNI AZ ÓVODA. AZ ÓVODÁKBAN HÁROMFÉLE NYELVI FOGLALKOZÁS TÍPUS ALAKULT KI: A 20 PERCES NYELVI FOGLALKOZÁSOK HETI EGY-KÉT ALKALOMMAL ÉS A „NÉMET ÓVODA” A HÉT NÉGY NAPJÁN A TELJES

⁴⁵ Uo.

⁴⁶ [HTTP://WWW.NEPSZAMLALAS.HU/HUN/KOTETEK/04/04_MODSZ.PDF](http://www.nepszamlalas.hu/hun/kotetek/04/04_modsz.pdf)

ÓVODAI SZEMÉLYZET MINDEN HELYZETBEN NÉMETÜL BESZÉL. (BARANYA MEGYE), „SOPRONI ÓVODAI MODELL” KEZDETBEN KÉT ÓVODAPEDAGÓGUS (EGY NÉMET ÉS EGY MAGYAR) FOGLALKOZIK A CSOPORTTAL. FÉL ÉV ELTELTÉVEL A MAGYAR KIVÁLIK A CSOPORTBÓL, ÍGY EGYNYELVŰKÉNT MŰKÖDIK TOVÁBB. A NÉMET NEMZETISÉGI OKTATÁSNAK SZINTÉN HÁROM FORMÁJA ALAKULT KI AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN. HAGYOMÁNYOS TÍPUS: HETI ÖT ÓRA NÉMET, DE A TANÍTÁS NYELVE A MAGYAR, A BŐVÍTETT NYELVOKTATÓ FORMA: A NYELVÓRÁK SZÁMA ÖT, A TANÍTÁS NYELVE A MAGYAR, DE MÁR LEHETŐVÉ TESZI HÁROM SZAKTÁRGY KISEBBSÉG NYELVÉN TÖRTÉNŐ TANULÁSÁT ÉS A KÉTNYELVŰ OKTATÁSI FORMA: A NYELVÓRÁK SZÁMA HETI 10- 15, A MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM KIVÉTELEVEL BÁRMELY TANTÁRGY TANÍTHATÓ NÉMET NYELVEN.

AZ OKTATÁS TERÜLETÉN A LEGNAGYOBB GONDOT A SZAKKÉPZÉS JELENTI. NINCS MEGFELELŐ KONTINUITÁS AZ OKTATÁS KÜLÖNBÖZŐ SZINTJEI KÖZÖTT. EMELLETT FONTOS PROBLÉMAKÉNT JELENIK MEG A TANKÖNYVEK ÉS A TANESZKÖZÖK NEM MEGFELELŐ JELLEGE.⁴⁷ MINDEZEK MELLETT TALÁN MÉGIS A LEGFONTOSABB PROBLÉMA A NEM MEGFELELŐ PEDAGÓGUSKÉPZÉS, ÉRTVE EZEN AZ ÓVODAPEDAGÓGUSOKAT IS. A KIKÉPZETT NEMZETISÉGI PEDAGÓGUSOK SOKKAL KEVESEBBEN VANNAK, MINT AMENNYIRE SZÜKSÉG LENNE, DE AKIK RENDELKEZNEK ILYEN KÉPESÍTÉSSEL, AZOK IS MÁS SZAKMÁKBAN HELYEZKEDNEK EL. 2008-BAN VÉGEZTEM A DEBRECENI EGYETEM NÉMET-TÖRTÉNELEM SZAKOS HALLGATÓJAKÉNT. TUDOMÁSOM SZERINT SEM ADDIG, SEM AZUTÁN NEM INDULT ILYEN JELLEGŰ KÉPZÉS, VAGY TOVÁBBKÉPZÉS SEM. SAJNOS A FELSŐOKTATÁS IS A JÓL CSENGŐ EURÓPAI UNIÓS SZAKMÁKAT, SZAKIRÁNYOKAT RÉSZESÍTI ELŐNYBEN (PL. JOGI SZAKFORDÍTÓ). NAGY GONDOT JELENT TOVÁBBÁ, HOGY EGY ÖTÉVES GERMANISZTIKA KÉPZÉSBEN SZÓ SEM ESIK A NÉMET KISEBBSÉGRŐL. TEHÁT ÖSSZEGEZVE NINCSENEK MEGFELELŐEN KÉPZETT PEDAGÓGUSAINK, ÍGY KÉNYTELENEK VAGYUNK VENDÉGTANÁROKAT ALKALMAZNI.

POLITIKA, KULTÚRA, IDENTITÁS

A MAGYARORSZÁGI NÉMETEK ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZATA, MINT EMLÍTETTEM, 1955-BEN ALAKULT. A MEGALAKULÁS NAPJÁT AZ ORSZÁGOS ÖNKORMÁNYZAT A MAGYARORSZÁGI NÉMET ÖNKORMÁNYZATOK NAPJÁVÁ NYILVÁNÍTOTTA, AMELYET MINDEN ÉV JANUÁR MÁSODIK SZOMBATJÁN GÁLAMŰSORRAL ÜNNEPELNEK. EZEN A NAPON KERÜL SOR AZ „EHRENNADEL IN GOLD” ELNEVEZÉSŰ A MAGYARORSZÁGI NÉMETEK LEGNAGYOBB KITÜNTETÉSÉNEK ÉS A „VALEIA- KOCH- PREIS”, A FIATALOK TEVÉKENYSÉGÉT ELISMERŐ DÍJ ÁTADÁSÁRA.⁴⁸ AZ MNOÖ KIEMELT FELADATÁNAK TEKINTI A KULTURÁLIS AUTONÓMIA KIALAKÍTÁSÁT, AZ OKTATÁS SZÍNVONALÁNAK EMELÉSÉT, A SZEMÉLYI FELTÉTELEK JAVÍTÁSÁT.

⁴⁷ MÁRKUS ÉVA: KISEBBSÉGI OKTATÁS- MAGYARORSZÁGI NÉMETEK.

[HTTP://WWW.FORUMINST.SK/PUBL/SZEMLE/2007_1/SZEMLE_2007_1 MARKUS-EVA.PDF](http://www.foruminst.sk/publ/szemle/2007_1/szemle_2007_1 MARKUS-EVA.PDF)

⁴⁸ [HTTP://WWW.SZMM.GOV.HU/MAIN.PHP?FOLDERID=1314&ARTICLEID=5479&CTAG=ARTICLELIST&IID=1](http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=1314&articleID=5479&ctag=articlelist&iid=1)

A MAGYARORSZÁGI NÉMET EGYESÜLETEK SZÁMA TÖBB SZÁZRA TEHETŐ, KULTÚRCSOPORTOK, ÉNEKKAROK, ZENEKAROK, TÁNCEGYESÜLETEK MŰKÖDNEK BEJEGYZETT EGYESÜLETKÉNT. ORSZÁGOS EGYESÜLETKÉNT MŰKÖDIK PÉLDÁUL: NIKOLAUS LENAU KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET (PÉCS), A MAGYARORSZÁGI IFJÚ NÉMETEK KÖZÖSSÉGE (GEMEINSCHAFT JUNGER UNGARNDDEUSTCHE), A MAGYARORSZÁGI NÉMET ÉNEK-, ZENE- ÉS TÁNCAROK ORSZÁGOS TANÁCSA 300 KULTURÁLIS EGYESÜLETET FOGLAL MAGÁBA, S CÉLJA A NÉMET NÉPI KULTURÁLIS HAGYOMÁNYOK ÁPOLÁSA ÉS FEJLESZTÉSE, A MAGYARORSZÁGI NÉMET ALKOTÓK ÉS MŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE, A MAGYARORSZÁGI NÉMET ISKOLAEGYLETEK SZÖVETSÉGE. EZ A SZÖVETSÉG KEZDEMÉNYEZTE ÉS ANYAGILAG IS TÁMOGATTA A BUSCH- AKADÉMIÁT, NEGYEDÉVENTE FOLYÓIRATOT ADNAK KI, ORSZÁGOS VETÉLKEDŐT ÉS NYÁRI TÁBOROKAT SZERVEZ, A NÉMET KULTÚREGYESÜLET, A JAKOB BLEYER EGYESÜLET ÉS A MAGYARORSZÁGI NÉMET HALLGATÓK EGYESÜLETE. FONTOS MÉG MEGEMLÍTENI A TATAI NÉMET NEMZETISÉGI MÚZEUMOT. ITT MEGTALÁLHATÓ AZ ORSZÁG VALAMENNYI, NÉMETEK ÁLTAL LAKOTT VIDÉKEKRŐL SZÁRMAZÓ EMLÉKEK, AMELYEKET IDŐSZAKOS ÉS TEMATIKUS KIÁLLÍTÁSOKON MUTATNAK BE. EMELLETT SOK HELYEN TALÁLUNK HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYEKET, FALUMÚZEUMOKAT, TÁJHÁZAKAT.

A MAGYARORSZÁGON ÉLŐ NÉMETSÉG NAGY RÉSZE RÓMAI KATOLIKUS VALLÁSÚ. EVANGÉLIKUS TELEPÜLÉSEK BARANYA, TOLNA, ÉS GYŐR- MOSON- SOPRON MEGYÉBEN TALÁLHATÓAK. MELLETTÜK ELSZÓRTAN TALÁLUNK MÉG REFORMÁTUS NÉMETEKET IS. A MAGYARORSZÁGI NÉMETEKRŐL SZÓLÓ KUTATÁSOKAT A MAGYARORSZÁGI NÉMETEK KUTATÁSI ÉS TANÁRKÉPZÉSI KÖZPONT KOORDINÁLJA. A MAGYARORSZÁGI NÉMETEKNEK EGYELŐRE CSAK EGY RENDSZERESEN MEGJELENŐ ÚJSÁGA VAN, A NEUE ZEITUNG. EZ HETENTE JELENIK MEG, RENDSZERES GYEREKEKNEK SZÓLÓ MELLÉKLETTEL (NZ-JUNIOR). EMELLETT AZONBAN TÖBB EGYESÜLET JELENTET MEG KIADVÁNYOKAT. 2000 ÓTA MŰKÖDIK MAGYARORSZÁGON A MAGYARORSZÁGI NÉMETEK HÁZA BUDAPESTEN. ITT TALÁLHATÓ A MAGYARORSZÁGI NÉMET KÖZMŰVELŐDÉSI KÖZPONT (UNGARNDDEUTSCHES KULTURZENTRUM) IS. MINTEGY 200 NÉMETEK ÁLTAL LAKOTT TELEPÜLÉSNEK VAN PARTNERKAPCSOLATA NÉMETORSZÁGBAN VAGY AUSZTRIÁBAN. TERMÉSZETESEN A NÉMET KISEBBSÉGNEK IS VANNAK JELES NAPJAIK, A MÁR EMLÍTETT NÉMET ÖNKORMÁNYZATOK ÜNNEPE MELLETT, PÜNKÖSDKOR TARTJÁK A MAGYARORSZÁGI NÉMETEK ÜNNEPÉT, JÚNIUSBAN BUDAÖRSÖN PASSIÓJÁTÉKOT TARTANAK, SZEPTEMBER ELSŐ VASÁRNAPJÁN VAN A MÁRIAKÉMÉNDI BÚCSÚ, EKKOR RENDEZIK MEG A MAGYARORSZÁGI NÉMETEK ZARÁNDOK MISÉJÉT, ÉS SZEPTEMBER HARMADIK VASÁRNAPJÁN SZINTÉN ZARÁNDOKMISÉT SZERVEZNEK MÁRIAGYÜDÖN.⁴⁹

NÉMETORSZÁG ÉS A MAGYARORSZÁGI NÉMETEK KAPCSOLATA

AZ MNOŐ SZOROS KAPCSOLATBAN ÁLL A NÉMET NYELVŰ ORSZÁGOKKAL, AZ EURÓPAI NÉMET KISEBBSÉGI SZERVEZETEKKEK, VALAMINT A NÉMET NYELVŰ ORSZÁGOK MÁS ANYANYELVŰ

⁴⁹ [HTTP://KISEBBSSEGEK.BMKNET.HU/INDEX.PHP?ID=470](http://kisebbssegek.bmknet.hu/index.php?id=470)

KISEBBSÉGEIVEL IS. AZ MNOÖ TAGJA A FUEN- EURÓPAI NÉPCSOPORTOK FÖDERÁLIS UNIÓJÁNAK IS, ÉS JÓ KAPCSOLATOKAT ÁPOL A NÉMET NYELVŰ ORSZÁGOK BUDAPESTI NAGYKÖVETSÉGEIVEL, VALAMINT AZ ANDRÁSSY GYULA NÉMET NYELVŰ EGYETEMMEL IS. NÉMETORSZÁG RENDSZERESEN TÁMOGATJA A MAGYARORSZÁGI NÉMETEKET. EZ ÁLLAMI, TARTOMÁNYI ÉS ALAPÍTVÁNYI FORRÁSBÓL TÖRTÉNIK. SZÖVETSÉGI ÉS TARTOMÁNYI FORRÁSOKBÓL ÖSZTÖNDÍJAKAT BIZTOSÍTANAK TUDOMÁNYOS KUTATÓK SZÁMÁRA, KÖNYVTÁRAKAT TÁMOGATNAK, TÁMOGATJÁK A MAGYAR ÉS A NÉMET EGYHÁZAK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉST, NÉMETORSZÁGI TOVÁBBKÉPZÉSEKET BIZTOSÍTANAK.⁵⁰

NÉMET NEMZETISÉG SZABOLCS- SZATMÁR- BEREK MEGYÉBEN

2011 ELEJÉN NYÍREGYHÁZÁN MEGALAKULT A MEGYEI NÉMET KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZAT. A TERÜLETI SZERVEZET LÉTREHOZÁSÁNAK FELTÉTELE VOLT, HOGY LEGALÁBB 10 TELEPÜLÉSEN MŰKÖDJÖN HELYI NÉMET KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZAT. EZ MEGVALÓSULT, UGYANIS A 2010. OKTÓBER 3-I VÁLASZTÁSON A MEGYÉBEN 11 TELEPÜLÉSEN VÁLASZTOTTAK NÉMET KISEBBSÉGI ÖNKORMÁNYZATOT. A TIZENEGY TELEPÜLÉS A KÖVETKEZŐ: ZAJTA, KOCSORD, MÁTÉSZALKA, MÉRK, VÁLLAJ, NÁPKOR, NYÍREGYHÁZA, TISZAESZLÁR, RAKAMAZ, GÁVAVENCSELLŐ, ILLETVE TISZANAGYFALU. A 11-BŐL TÖBB TELEPÜLÉS ISKOLÁJÁBAN MÁR VAN NÉMET NEMZETISÉGI NYELVOKTATÁS, ÉS EZT A TÖBBI TELEPÜLÉSEN IS SZERETNÉK BEVEZETNI. A NEMZETISÉGI NYELVOKTATÁS A NYELV MELLETT FOGLALKOZNAK NÉPISMERETTEL, A GASZTRONÓMIÁVAL, A KULTÚRÉLETTEL ÉS HAGYOMÁNYÁPOLÁSSAL IS. BÁR EZ UTÓBBI TELEPÜLÉSENKÉNT MÁS ÉS MÁS; EZÉRT FONTOS, HOGY MEGISMERJÉK ÉS ALKALMAZZÁK MINDENNAPJAIK SORÁN EGYMÁS HAGYOMÁNYAIT.

FELHASZNÁLT IRODALOM

[HTTP://WWW.KISEBBSEGIOMBUDSMAN.HU/WORD/01-15-2009_11_36_02/NEMET.HTML](http://www.kisebbsegiombudsman.hu/word/01-15-2009_11_36_02/nemet.html)

[HTTP://WWW.FORUMINST.SK/PUBL/SZEMLE/2007_1/SZEMLE_2007_1_MARKUS-EVA.PDF](http://www.foruminst.sk/publ/szemle/2007_1/szemle_2007_1_markus-eva.pdf)

[HTTP://WWW.TERRASOFT.HU/KULTURA/SCHWABEN/](http://www.terrasoft.hu/kultura/schwaben/)

[HTTP://WWW.SZMM.GOV.HU/MAIN.PHP?FOLDERID=1314&ARTICLEID=5479&CTAG=ARTICLELIST&IID=1](http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=1314&articleID=5479&ctag=articlelist&IID=1)

[HTTP://WWW.LDU.HU/DE](http://www.ldu.hu/de)

[HTTP://KISEBBSEGEK.BMKNET.HU/INDEX.PHP?ID=470](http://kisebbsegek.bmknet.hu/index.php?id=470)

[HTTP://WWW.NEPSZAMLALAS.HU/HUN/KOTETEK/04/04_MODSZ.PDF](http://www.nepszamlalas.hu/hun/kotetek/04/04_modsz.pdf)

⁵⁰ [HTTP://KISEBBSEGEK.BMKNET.HU/INDEX.PHP?ID=470](http://kisebbsegek.bmknet.hu/index.php?id=470)